

Lausunto kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

10217/00.04.00/2025

Kaupunginhallitus 25.08.2025

Valmistelija: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054, hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Valtiovarainministeriö pyytää 29.8.2025 mennessä lausuntoja kertaluonteisista toteutettavasta 75 miljoonan euron säästöstä, joka on hallituksen kehysriihessä linjattu poikkeuksellisesti valtionosuusuudistuksen alla toteutettavaksi vähentämällä noin 2 prosenttia kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoituksesta. Tavoitteena on, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa eikä negatiivisia valtionosuuksia ja että lakisääteiset palvelut pystytään turvaamaan.

Kouvolan kaupunki toteaa asiaa koskevassa lausunnossa, ettei kuntien valtionosuuksia tule enää leikata. Valtionosuuksien leikkaukset vaikuttavat suoraan lasten ja nuorten palveluihin kunnissa. Mikäli esitetty valtionosuuksien lisäleikkaus kuitenkin toteutetaan, tulee se toteuttaa asetusluonnoksen esityksen mukaisesti, jolloin valtion säästötoimenpiteet kohdistuvat kuntiin mahdollisimman yhdenvertaisesti.

Asian valmistelun tausta: valtionosuuslainsäädäntö ja kaupunginhallituksen toimivalta

Kunnat saavat valtionosuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) perusteella valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentista sekä valtionosuuteen tehtävistä määräaikaista vähennyksistä ja lisäyksistä säädetään vuosittain muuttamalla kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021).

Kuntalain 7. luvun 39 §:n 1. momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta. Kouvolan kaupungin hallintosäännön (Kv 11.11.2024 § 78) 65 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin rahatoimesta sekä lisäksi hallintosäännön 21 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin monijäsenisille toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle sekä vastata muun kaupunginhallituksen toimialaan liittyvän lainsäädännön noudattamisesta.

Lausuntopyyntö: kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja kertaluonteisesti toteutettavasta 75 miljoonan euron säästöstä, joka hallituksen kehysriihessä linjattiin poikkeuksellisesti valtionosuusuudistuksen alla toteutettavaksi vähentämällä noin 2 % kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoituksesta. Tavoitteena on, että vähennys ei valtionosuusuudistuksen alla entisestään kasvata kuntien suhteellisia eroja valtionosuuksien saajina (tasasuuruisena euroa/asukas toteutettavana se vähentäisi kuntien peruspalveluiden valtionosuusrahoitusta kuntakohtaisesti 0,6–40 %). Esitys on valtionosuusuudistuksen alla kertaluonteinen ja koskee vuotta 2026. Pysyvä 75 miljoonan euron säästön toteutustapa ratkaistaan varsinaisen valtionosuusuudistuksen yhteydessä ja se voi poiketa kuntakohtaisesti nyt esitetystä. Esitetty ratkaisumalli on julkaistu hallituksen kehysriihen yhteydessä huhtikuussa 2025 ja esityksen luvut sisältyvät riihen linjausten mukaisena kevään kuntatalousohjelmassa.

Kouvolan kaupungin lausunto valtionosuusvähennyksen kohdistamisesta

Kouvolan kaupunki toteaa lausunnossaan, ettei kuntien valtionosuuksia tule enää leikata. Valtionosuuksien kokonaisuus sisältää jo tähän mennessä merkittävän määrän erilaisia vähennyksiä ja leikkauksia. Vaikka uudet tehtävät ja tehtävien ja veloitteiden muutokset on luvattu kompensoida täysimääräisesti, niin samanaikaisesti erilaiset leikkaukset vähentävät valtionosuuksien kokonaisuutta. Jo tehdyillä ja suunnitteilla olevilla leikkauksilla vaarannetaan kuntien peruspalvelujen tuottamista. Käytännössä tämä tarkoittaa leikkausten kohdistumista lasten ja nuorten palveluihin eli varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Jos valtionosuusleikkaus toteutetaan, niin se tulee tehdä asetusalun esityksen mukaisesti, jolloin valtion säästötoimenpiteet kohdistuvat kuntiin mahdollisimman yhdenvertaisesti. Esitetty kohdistaminen vähentää Kouvolan valtionosuuksia noin 65 000 euroa, kun asukasperusteisesti laskettuna vähennys olisi noin 1 054 000 euroa. 75 miljoonan euron valtionosuuden vähennyksen kohdistaminen kunnittain kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien suhteessa vähentää kaikilta kunnilta suhteellisesti saman verran. Lausuntopyyntöön kirjattua tavoitetta siitä, ettei vähennys kasvata kuntien välisiä suhteellisia eroja valtionosuuksissa eikä negatiivisia valtionosuuksia ja että lakisääteiset palvelut pystytään turvaamaan, tulee noudattaa.

Kouvolan kaupungin lausunto kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta on **liitteenä**.

Lisätietoja: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054, [hellevi.kunnas\(at\)kouvola.fi](mailto:hellevi.kunnas(at)kouvola.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä liitteenä olevan Kouvolan kaupungin lausunnon kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta.
2. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävänä yleisessä tietoverkossa kaupungin verkkosivustolla 26.8.2025 alkaen.

Kaupunginhallituksen päätös: